

Právo na obhajobu osobě, proti níž se vede trestní řízení, vyjadřuje požadavek, aby byla v trestním řízení zaručena **plná ochrana zákonných zájmů a práv této osoby**. Prostřednictvím práva na obhajobu se má dosáhnout toho, aby **ospravedlněn a pachatel byl odsouzen jen za trestný čin, který spáchal a za tento trestný čin mu byl uložen spravedlivý trest** **nevinný byl**.

Právo na obhajobu zahrnuje:

- **právo osobní obhajoby**
- **právo obviněného požadovat od všech orgánů činných v trestním řízení, aby byly zjištěny všechny skutečnosti objektivně**
- **právo zvolit si obhájce a radit se s ním.**

Právo osobní obhajoby znamená právo obviněného hájit se v trestním řízení sám. Obviněný má právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které jsou mu kladeny za vinu, obviněný může navrhnout provedení důkazů svědčících v jeho prospěch. Obviněný má též **právo nevypovídat**. Obviněný má právo činit návrhy a podávat žádosti, zejména může předkládat návrhy na

provedení důkazu a podávat opravné prostředky.

Právo obviněného požadovat od všech orgánů činných v trestním řízení, aby byly zjištěny všechny skutečnosti objektivně, představuje povinnost orgánů činných v trestním řízení zjišťovat skutečnosti svědčící i v jeho prospěch, nejenom tedy skutečnosti svědčící v neprospěch obviněného.

Právo zvolit si obhájce a radit se s ním spočívá v tom, že obviněný se může radit s obhájcem v kterémkoliv stadiu trestního řízení. Je-li obviněný ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, může s obhájcem mluvit bez přítomnosti třetí osoby. Takové rozmluvě nesmí být nikdo přítomen. Dále jde o právo obviněného, aby mu byl obhájce ustanoven a právo na účast obhájce u procesních úkonů.

Nově sem náleží i možnost obviněného být účastníkem sjednávání dohody o vině a trestu, přičemž musí být povinně zastoupen advokátem.

Trestní řád stanoví i další případy, v nichž obviněný musí mít obhájce, a to i tehdy, jestliže si ho sám nezvolil nebo si vůbec zvolit nechce (**nutná obhajoba**).

Přednost má vždy ten obhájce, který byl zvolen obviněným, před obhájcem zvoleným jinou osobou nebo obhájcem ustanoveným.

Trestní řád zajišťuje obviněnému i **bezplatnou obhajobu nebo obhajobu za sníženou odměnu**. V takovém případě hradí náklady obhajoby zcela nebo zčásti stát.

Orgány činné v trestním řízení (policejní orgán, státní zástupce, soud) jsou povinny v každém období trestního řízení **poučit obviněného o právech** umožňujících mu plné uplatnění obhajoby a poskytnout mu plnou možnost jejich uplatnění.

Trestní řád zakotvuje právo každého používat před orgány činnými v trestním řízení svého **materského jazyka**, resp. právo používat jazyk, který ovládá. Neovládá-li obviněný český jazyk, přibere se tlumočnick. Nepřibrání tlumočnicka je zkrácení práva na obhajobu.

Nedostatečná schopnost mladistvého náležitě se hájit nachází svůj výraz v široce koncipovaném institutu **nutné obhajoby**. Zákon o soudnictví ve věcech mladistvých stanoví, že mladistvý musí mít obhájce od okamžiku, kdy jsou proti němu použita opatření podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže nebo provedeny úkony podle trestního řádu, včetně úkonů neodkladných a neopakovatelných, ledaže nelze provedení úkonu odložit a vyrozumění obhájce o něm zajistit. Mladistvý musí být vždy poučen o svých právech a musí mu být poskytnuta plná možnost jejich uplatnění.